

**Individuální psychologie
(samostatná psychologická
škola Alfreda Adlera
významně ovlivněná
psychoanalýzou)**

Přednáška č. 2

- 1870-1937, Vídeň, USA
- Lékař
- Prezident Vídeňské psychoanalytické společnosti
- 1911-myšlenkový rozchod s Freudem, nepřátelství, založení školy Individuální psychologie
- Založil řadu poraden pro děti ve Vídni
- Ideologickým zaměřením socialista

Životopis Alfreda Adlera

- Člověk není tolik determinován pudy, důležitá je jeho cílová orientace.
- Člověk si vytváří fiktivní cíle (často nevědomě), ty ovlivňují jeho chování a prožívání.
- Individuální psychologie připisuje VELKÝ význam působení **sociálního prostředí!!!!**
- Stanovení životních cílů ovlivňují **2 motivy:**
- SPOLEČENSKÝ CIT (POCIT SOUNÁLEŽITOSTI)
- TOUHA PO MOCI (nebo-li usilování o nadřazenost)

Individuální psychologie

- POCIT SOUNÁLEŽITOSTI
- Projevuje se zájmem o určité společenství.
- Projevuje se spoluprací s druhými.
- Základní potřebou všech lidí je pocit, že někam patřím.
- Vyvíjí se nejprve ve vztahu s matkou, pak s ostatními dětmi, vyzrává v dospělé spolupráci se členy širšího společenství.
- **Základním znakem dobře přizpůsobené osoby je sociální cit.**

Pocit sounáležitosti

- TOUHA PO MOCI
- Dle Adlera jde o snahu překonat pocit méněcennosti a stát se nadřazeným.
- KOMPLEX MÉNĚCENNOSTI-zesílený pocit méněcennosti díky nepříznivým okolnostem (nemoc, rozmazlení...).
- Pocit méněcennosti je úplně přirozený, na začátku života jsme malí a slabí.
- Každý usiluje o překonání pocitů méněcennosti.
- USILOVÁNÍ O NADŘAZENOST-je kladné tehdy, když je sociálně zaměřeno. Sebestředné, antisociální usilování o nadřazenost je zdroj deviací a charakterových selhání.
- ROZMAZLENÉ DÍTĚ-neumí spolupracovat, chtějí mít splněny všechny požadavky.
- Zanedbané dítě-nenaučily se spolupráci, vnímají společnost jako negativní. Nevěří ani samy sobě.

Touha po moci

- Pojem Individuální životní styl je u Adlera ústřední
- Vytváří se při překonávání pocitů méněcennosti a při usilování o nadřazenost
- Zahrnuje znaky, rysy a způsoby chování osoby, vyjadřující pokusy o kompenzaci pocitů méněcennosti.
- Pozitivní, zdravý životní styl má za následek zdravé, tvůrčí já.

Individuální životní styl

- Pozice v rodinné konstelaci podněcuje dle Adlera vytváření určitých osobnostních rysů.
- PRVOROZENÉ DÍTĚ- musí ustoupit mladšímu sourozenci. Strážce pořádku-snaží se udržet, co mělo.
- *„Pokud se druhé dítě narodí příliš brzy po prvním, prvorozené dítě citově trpí...dítě se cvičí k osamělosti.“*

Sourozenecké pořadí

- DRUHOROZENÉ ČI PROSTŘEDNÍ DÍTĚ
- Starší sourozenec je podněcuje k úspěchu.
- Nezakouší trauma odsunutí.
- *„Chová se jako při závodech. Jako by byl někdo o krok či dva před ním a ono muselo spěchat, aby ho předstihlo“.*

Sourozenecké pořadí

- NEJMLADŠÍ DÍTĚ-
bývá rozmazlováno
nesnadno si vytváří
sociální cit.
- Vadí mu, že je
pokládáno za toho
nejmenšího, snadno
se u něj vyostří touha
po moci.
- Uspokojí ho dosažení
pouze toho
nejlepšího, chce
přeběhnout všechny
ostatní.

Sourozenecké pořadí

Sourozenecké pořadí

- JEDINÁČEK-přesycen výchovnými požadavky svého okolí.
- Rodiče vrhnou veškerý výchovný elán na jedináčka.
- Ten lehce získá pocit, že je zvláštní, nesamostatnost.
- Pozor-Adlerova koncepce sourozeneckého pořadí vznikala v době, kdy bylo běžné mít velký počet dětí-v současnosti aplikovatelná s opatrností!!!

- Co je komplex méněcennosti v pojetí individuální psychologie?
- Jaké motivy jsou podle Adlera důležité při formování našich životních cílů?
- Jak se podle Adlera projevuje sourozenecké pořadí na formování naší osobnosti?

Otázky

Literatura k tématu:

- Adler, A (1994): Psychologie dětí. Práh. Praha
- Drapela, V.J. (1997): Přehled teorií osobnosti. Portál. Praha. Kapitola 4. Individuální psychologie s. 41
- Plháková, A.(2007): Dějiny psychologie. Grada. Praha. Kapitola 10. 2. 1 Alfred Adler s. 190